

A nők közéleti részvétele és a közösségi média: lehetőségek és kihívások

Útmutató a biztonsághoz

Magyar Női Érdekérvényesítő Szövetség, 2025

G | M | F

Transatlantic
Foundation

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Bevezető: A közösségi média mint a nők közéleti részvételének kulcsfontosságú tere

A demokratikus közélet egyik alappillére a nyílt, szabad és egyenlő esélyeket biztosító közbeszéd. A digitális korszakban ennek egyik legfontosabb fóruma az online tér, különösen a közösségi média platformok, amelyek lehetőséget teremtenek arra, hogy bárki közvetlen kapcsolatba léphessen választókkal, véleményformálókkal és széles társadalmi csoportokkal. Különösen igaz ez a nők számára, akik ezeknek a platformoknak köszönhetően közvetlenebbül és hatékonyabban szólíthatják meg a közélet iránt érdeklődő közönséget.

A közösségi média tehát a nők közéleti és politikai részvételének egyik kulcsa lehet – akkor, ha azt egyenlő alapokon, a demokratikus értékek tiszteletben tartásával használjuk. Az online tér demokratikus jellege azonban csak akkor érvényesülhet teljes mértékben, ha minden résztvevő számára biztonságos és tiszteletteljes közeget biztosít. A valóság azonban ennél bonyolultabb: a közösségi médiában megfigyelhető negatív trendek – mint a gyűlöletbeszéd, a nemi alapú zaklatás és a dezinformáció – sokszor torzítják a közbeszédet, és aránytalanul nagy terhet rónak azokra a nőkre, akik aktívan kívánnak részt venni a közéletben.

Ezek a torzító hatások nem csupán egyéni szinten jelentenek kihívást, hanem a demokratikus részvétel egészére is károsan hatnak. A közéletben aktívan részt vevő nők – például a női politikusok, civil szervezeti aktivisták és újságírók – sokszor szembesülnek olyan támadásokkal, amelyek nem csupán véleményük kritikájára korlátozódnak, hanem személyes életükre, identitásukra és társadalmi szerepeikre is fókuszálnak. Ezek a támadások célzottan próbálják megfélemlíteni és marginalizálni őket, ezzel akadályozva azt, hogy a közéletben kellő arányban részt vehessenek, a demokrácia és a sokszínűség érvényesülése jegyében.

Ez a kiadvány abban kíván segíteni a közéletben aktívan részt venni szándékozó nőknek, hogy tudatosan és magabiztosan használják a közösségi média adta lehetőségeket. Célunk, hogy egy olyan eszköztárat biztosítsunk számukra, amely nem csupán a technikai ismeretekre fókuszál – például arra, hogyan védekezhetnek hatékonyan online zaklatások vagy dezinformációs kampányok ellen –, hanem a mentális felkészültségre is hangsúlyt fektet. A közéleti szerepvállalás során ugyanis elengedhetetlen a belső reziliencia erősítése, a támadások érzelmi hatásainak kezelése és a hosszú távú lelki egészség megőrzése.

Fontos hangsúlyoznunk, hogy ez a kiadvány nem csupán pillanatnyi helyzetképet nyújt, hanem a változó szabályozási és társadalmi környezetre is reflektál. A közösségi média platformok szabályozása dinamikusan alakul, a platformok belső irányelvei és a helyi jogszabályok folyamatosan változnak. Ezért a kiadványunk célja nem egy statikus „használati útmutató” létrehozása, hanem egy olyan alapelveken nyugvó eszköztár megalkotása, amely hosszú távon is hasznos és alkalmazható marad.

Ez az útmutató tehát nem csupán egyfajta védelmi pajzsot kíván nyújtani a nők számára az online tér kihívásaival szemben, hanem egyben eszközt ad a kezükbe ahhoz, hogy tudatosan, kreatívan és magabiztosan alakíthassák a közbeszédet. A demokratikus közélet minősége és sokszínűsége érdekében elengedhetetlen, hogy mindenki – nemtől függetlenül – egyenlő esélyekkel vehessen részt a közös jövő alakításában. Ennek eléréséhez pedig kulcsfontosságú, hogy a nők ne csupán résztvevői, hanem formálói is legyenek a nyilvános diskurzusnak – online és offline egyaránt.

Ez a kiadvány ebben kíván támogatást nyújtani.

A nők elleni online erőszak nemzetközi keretei és jogi szabályozása

A közösségi média térnyerése az elmúlt évtizedben jelentősen átalakította a politikai kommunikációt és a közéleti szerepvállalás lehetőségeit. Ugyanakkor a nők politikai és közéleti jelenlétének növekedésével párhuzamosan az ellenük irányuló online erőszak is egyre súlyosabb méreteket öltött. Ez a jelenség több negatív társadalmi trend metszéspontjában alakult ki: egyrészt általánosan megfigyelhető a nők elleni erőszak elterjedése a digitális térben, másrészt egyes politikai és hatalmi erők tudatosan használják az online platformokat ellenfelek lejáratására, valamint a közvélemény manipulálására.

A nők elleni online erőszak kérdése nemzetközi figyelmet kapott, és számos olyan szervezet foglalkozik vele, amelyek a nők emberi jogainak védelmét tűzték ki célul. Az elmúlt években az ENSZ, az Európa Tanács, az Európai Unió és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) egyaránt jelentős lépéseket tett a probléma feltérképezése és kezelése érdekében.

Nemzetközi jogi és szakpolitikai válaszok a nőket érő online erőszakra

A nemzetközi közösség több jogi és szakpolitikai eszközt dolgozott ki az online térben elkövetett erőszak kezelésére. Az ENSZ Nők elleni diszkrimináció felszámolásáról szóló egyezménye (CEDAW) 35. általános ajánlása kifejezetten foglalkozik a nők elleni online erőszakkal. Az Európa Tanács Isztambuli Egyezményéhez kapcsolódóan, amely a nők elleni erőszak megelőzésére és kezelésére szolgál, az egyezmény megvalósítását segítő GREVIO szakértői testület 1. számú általános ajánlásában konkrét iránymutatásokat fogalmaz meg a tagállamok számára az online térben tapasztalható visszaélések megelőzésére és leküzdésére.

Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) a politikai szerepet vállaló nőket érő online és offline erőszak egyik fő dokumentálója és szabályozója. Az EBESZ meghatározása szerint:

A politikában részt vevő nőkkel szembeni erőszak minden olyan cselekményt, fenyegetést vagy kísérletet magában foglal, amely nemi alapú erőszak formájában nyilvánul meg, és amely fizikai, szexuális, pszichológiai vagy gazdasági kárt vagy szenvedést okoz egy politikai szerepet betöltő nőnek (függetlenül attól, hogy választott vagy kinevezett tisztséget tölt be, politikai párt tagja, vagy választási jelölt), kizárólag azért, mert nő. Az ilyen erőszak célja kifejezetten az érintett nő politikai képviseletének, hangjának és cselekvőképességének aláásása.

A politikában részt vevő nőkkel szembeni erőszak a diszkrimináció egy formája, amely súlyosan akadályozza a nők teljes jogainak és szabadságainak érvényesítését.

Emellett a politikai erőszaknak szimbolikus hatása is lehet: alkalmatlannak, jelentéktelennek vagy láthatatlannak tűntetheti fel a nőket a politikában, és elrettentheti a többi nőt attól, hogy politikai szerepet vállaljanak, mert attól tarthatnak, hogy ők maguk is célponttá válnak.¹

Az EBESZ kiemeli, hogy az ilyen jellegű támadások nemcsak az érintett nőkre, hanem a demokráciára és a társadalom egészére is negatív hatással vannak, mivel elriaszthatják a nőket attól, hogy politikai szerepet vállaljanak. Az EBESZ egy átfogó eszköztárat dolgozott ki a politikai közéletben részt vevő nők védelmére, amely javaslatokat tartalmaz a politikai pártok, a civil szervezetek és az állami intézmények számára is.

¹ OSCE/ODIHR: Addressing Violence Against Women in Politics in the OSCE Region Toolkit – Tool 1: Introduction to Violence Against Women in Politics, Varsó, 2022. Elérhető: https://www.osce.org/files/f/documents/e/7/530272_1.pdf

Az Európai Unió az elmúlt években több jelentős jogszabályt fogadott el az online tér szabályozására, amelyek közvetve vagy közvetlenül érintik a nők online biztonságát is. Ezek közé tartozik:

Általános Adatvédelmi Rendelet (GDPR), amely biztosítja a személyes adatok védelmét és a jogellenes visszaélések elleni fellépést.

Digitális Szolgáltatásokról Szóló Törvény (Digital Services Act, DSA), amely szabályozza az online platformok működését és azok felelősségét a káros tartalmak eltávolításában.

Digitális Piacokról Szóló Törvény (Digital Markets Act, DMA), amely a nagy technológiai cégek szabályozásával segíti a biztonságosabb online környezet kialakítását.

Mesterséges Intelligenciáról Szóló Rendelet, amely szabályozza az AI használatát, többek között a mesterséges intelligenciával generált dezinformáció és online visszaélések területén.

Az EU 2024/1385 Irányelve a Nőkkel Szembeni Erőszak és a Kibererőszak Elleni Küzdelemről

Az Európai Parlament és az EU Tanácsa által 2024 áprilisában elfogadott **2024/1385 irányelv** jelentős mérföldkő a nők és lányok elleni erőszak, különösen a kibererőszak elleni küzdelem terén. Az irányelv célja, hogy egységes jogi keretet biztosítson az EU tagállamai számára a nőkkel szembeni erőszak visszaszorítására, mind az online, mind az offline térben.

Az irányelv négy kulcsfontosságú cikke foglalkozik a kibererőszak különböző formáival. Az 5. cikk az intim vagy manipulált anyagok beleegyezés nélküli megosztását szabályozza, így büntethetővé teszi a szexuális tevékenységet ábrázoló képek és videók, valamint a manipulált tartalmak (például deepfake-ek) engedély nélküli közzétételét. Ugyanakkor ez a rendelkezés csak a „szexuális

tevékenységet” ábrázoló anyagokra vonatkozik, így nem terjed ki minden meztelen vagy kompromittáló kép megosztására. A 6. és 7. cikk a számítógépes megfélemlítő zaklatás és a számítógépes zaklatás szabályozására irányul, lefedve a pszichés nyomásgyakorlás és a szándékos, rendszeres online zaklatás eseteit is. A 8. cikk az erőszakra vagy gyűlöletre való felbujtást tiltja, különösen a nőkkel és lányokkal szembeni célzott támadások esetén.

Az irányelv egyik legnagyobb előnye, hogy egységes keretbe foglalja a nők elleni erőszak online és offline formáit, ezzel lehetővé téve, hogy az áldozatok számára átláthatóbb és következetesebb jogi védelmet biztosítson. Emellett a szabályozás kiterjed mind azokra az esetekre, ahol az áldozat személyesen ismeri az elkövetőt (például zaklatás vagy megfélemlítés), mind azokra, ahol az elkövető ismeretlen (például gyűlöletbeszéd vagy deepfake anyagok terjesztése). Az irányelv emellett előírja a káros tartalmak haladéktalan eltávolítását a digitális platformokról, és szorosabb ellenőrzési kötelezettségeket ró a nagy online platformokra a felhasználók védelme érdekében.

Ugyanakkor az irányelvnek vannak jelentős korlátai is. Az egyik fő kritika a szándékosság bizonyításának követelménye, amely megnehezítheti az áldozatok számára a jogi fellépést, különösen a technikailag bonyolult kiberekerős esetekben. Az is problémát jelenthet, hogy a 5., 6. és 7. cikkek a „súlyos kár” fogalmához kötik a büntethetőséget, amely a bíróságok mérlegelésére bízta annak eldöntését, hogy egy adott cselekmény jogilag szankcionálható-e, így jogbizonytalanságot eredményezhet. További kritika, hogy a 5. cikk szűk értelmezése miatt nem minden kompromittáló kép esik a védelem alá, és a „véleménynyilvánítás szabadságára” való hivatkozás akár felmentést is adhat az elkövetőknek az intim anyagok engedély nélküli terjesztése esetén.

Az irányelvet a **Digitális Szolgáltatásokról szóló jogszabálycsomag (DSA)** egészíti ki, amelyet 2022-ben fogadtak el az EU-ban, és amely szigorúbb felelősségi szabályokat ír elő az online platformok számára az illegális tartalmak eltávolítása érdekében. A DSA értelmében a nagy online platformoknak, például a Pornhubnak, az XVideosnak és a Stripchatnek fokozott átláthatósági és gyermekvédelmi kötelezettségeik vannak, amelyek segíthetnek a kibererőszak elleni fellépésben.

Összességében a **2024/1385 irányelv** jelentős előrelépést jelent a nőkkel szembeni erőszak és kibererőszak elleni védelem megerősítésében, de a bizonyítási nehézségek és a jogi értelmezésekből fakadó bizonytalanságok továbbra is kihívást jelentenek. A kiadványunk célja, hogy rávilágítson ezekre a problémákra, és segítse a közéletben aktív nőket abban, hogy hatékonyabban élhessenek a rendelkezésükre álló jogi eszközökkel.

Mindezek mellett Az Európai Unió intézményei továbbra is kiemelt figyelmet fordítanak a nők elleni online erőszak kérdésére. **Az Európai Nemek Közötti Egyenlőség Intézete (EIGE)** például folyamatosan fejleszti az online zaklatás adatgyűjtési módszereit, hogy pontosabb képet kapjunk a probléma mértékéről és jellegéről.

Az Európai Női Lobbi (EWL) jelentése a nők elleni kibererőszakról

A Jelentés a kibererőszakról² című dokumentum az Európai Női Lobbi (EWL) egyik legfontosabb szakmai anyaga e témában, amely átfogó képet ad a nőket érő online erőszak jelenségéről. A jelentés kiemeli, hogy a kibererőszak a nők elleni erőszak egyik formája, amely a patriarchális hatalmi struktúrák részeként

² Európai Női Lobbi (EWL): *Jelentés a nők elleni kibererőszakról. Összefoglaló és ajánlások*, 2024. szeptember. Magyar nyelvű változat elérhető: https://www.noierdek.hu/wp-content/uploads/2024/11/ewl_hungarian.pdf

szolgál arra, hogy elhallgattassa, megfélemlítse és marginalizálja a nőket. Az online tér tehát nem kivétel: a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) becslése szerint tízből egy nő már 15 éves kora előtt megtapasztalja az online zaklatás valamely formáját.

A jelentés hangsúlyozza, hogy az online erőszakkal szembeni fellépés nemzetközi szintű jogi és politikai intézkedéseket igényel, mivel a digitális tér földrajzi határok nélkül működik. Az EWL szerint holisztikus megközelítésre van szükség, amely egyszerre célozza az áldozatok hatékony védelmét, a kibererőszak megelőzését, a technológiai vállalatok felelősségre vonását, valamint a szexista normák megkérdőjelezését. A jelentés azt is kiemeli, hogy a pornóipar és a nőkkel szembeni digitális visszaélések problémáját is kezelni kell, miközben egyértelműsíti: nem a nők felelőssége megakadályozni a férfiak által elkövetett erőszakot.

Ez a jelentés az EWL 2017-es #HerNetHerRights jelentésének folytatása, és konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a politikai döntéshozók és szakpolitikai szereplők számára a nők elleni kibererőszak hatékonyabb kezelésére. A kutatás alapjául elméleti vizsgálatok, jogi-szakpolitikai elemzések és érdekelt felekkel folytatott konzultációk szolgáltak.

A jelentés öt fő célt szolgál:

1. Átfogó tájékoztatást nyújt a nőket érő online erőszak jellemzőiről.
2. Elemzi a meglévő jogi és szakpolitikai kereteket nemzetközi, uniós és nemzeti szinten.
3. Feltárja a legfontosabb kihívásokat ezen a területen.
4. Bevált gyakorlatokat gyűjt össze, amelyek segíthetnek a online erőszak kezelésében.
5. Ajánlásokat fogalmaz meg az uniós intézmények és tagállamok számára az online erőszak elleni hatékony fellépés érdekében.

Miért fontos és hogyan egészíti ki a mi kiadványunkat?

Ez a jelentés kiemelkedően hasznos háttéranyagot biztosít a mi kiadványunk számára, mivel nemcsak jogi és szakpolitikai kontextusba helyezi az online zaklatás kérdését, hanem konkrét megoldásokat és bevált gyakorlatokat is javasol a probléma kezelésére. Mindezek tovább segíthetik az érintetteket abban, hogy a technológiai vállalatok szabályozásán, a megelőzési stratégiákon és az áldozatok védelmén keresztül hatékonyabb eszközöket kapjanak a zaklatás elleni fellépéshez.

Projektünk összefoglalója

„(Még nem) EGYENLŐ – Kezdeményezés a nők egyenlőségéért a politikában és a bíróságon” címmel a Patent Egyesülettel közösen valósítottuk meg projektünket, a Transatlantic Fund és az Európai Unió támogatásával, a PROTEUS program keretében. Projektünk célja az volt, hogy feltérképezze és enyhítse az online zaklatás, a dezinformáció és a nemi alapú megkülönböztetés problémáit a közéletben aktív női politikusok és jelöltek körében. A projekt során figyelemmel kísértük a 2024-es európai parlamenti és önkormányzati választások idején a női jelöltek online jelenlétét, üzeneteit és az esetleges ellenük irányuló támadásokat. Különös hangsúlyt fektettünk azokra az esetekre, amikor a jelöltek nemi alapú támadásoknak vagy lejárató kampányoknak váltak célpontjává.

A projekt során nem valósult meg átfogó kutatás, közvetlen kapcsolatba léptünk a női politikai jelöltekkel, és tájékozódunk tapasztalataikról, az őket érő online támadásokról és azok hatásairól. A megkeresett jelöltek közül azok is, akik nem vonódtak be aktívan, gyakran jelezték vissza, hogy támogatják céljainkat, és maguk is szembesültek hasonló problémákkal a kampány során.

A projekt egyik központi eleme egy háromrészes workshop-sorozat volt, amelynek célja a **tudatosság növelése és a reziliencia fejlesztése** volt a közéletben aktív nők körében.

- Az **első workshop** az Európai Női Lobbi (EWL) **#HerNetHerRights kezdeményezésének** tréningjére épült. A résztvevők gyakorlati ismereteket szereztek az online zaklatás felismeréséről, megelőzéséről és kezeléséről, valamint a digitális biztonság alapjairól. Ez a képzés segítette a jelölteket abban, hogy biztonságosabban használják a közösségi médiát, és tudatosan építsék online jelenlétüket.
- A **második workshopon** külföldi előadók is részt vettek, akik a **nemi alapú dezinformáció és online erőszak elleni stratégiákat** mutatták be. Ezen a rendezvényen a résztvevők gyakorlati tanácsokat kaptak arra vonatkozóan, hogyan ismerhetik fel a célzott támadásokat és miként tudnak hatékonyan védekezni ellenük.
- A **harmadik workshop** a „**16 Akciónap a Nők Elleni Erőszak Ellen**” kampány időszakában zajlott (november 25. – december 10.). Itt az ún. „**Motherless**” ügy és a kapcsolódó online zaklatási esetek kerültek a fókuszba. Diószegi-Horváth Nóra, a 444.hu újságírója rámutatott, hogy a dark webben terjedő, nők elleni online zaklatás és abúzus súlyos hatással van az érintettekre, miközben a megfelelő szankciók és jogi eszközök hiánya akadályozza a hatékony fellépést, és hangsúlyozta a jogalkotók és technológiai vállalatok felelősségét a probléma kezelésében.

Projektünk hatása túlmutatott a workshopokon: a témát igyekeztünk szélesebb közönséghez is eljuttatni különböző rendezvények és médiamegjelenések révén. Kiemelkedő esemény volt a Gender Equality Week 2024 keretében

megrendezett Európa Pont esemény, amelyen a „Nők a közéletben: Mennyit kell tűrni az online térben?” című beszélgetés zajlott. A rendezvényt az Európai Parlament Magyarországi Kapcsolattartó Irodája és az Euroatlanti Integrációért és Demokráciáért Központ (CEID) szervezte. A meghívott szakértők – köztük Pardavi Márta (a Magyar Helsinki Bizottság társelnöke), Sáfrány Réka (a Magyar Női Érdekvédelmi Szövetség elnöke) és Vasaly Zoltán (egyetemi adjunktus, Milton Friedman Egyetem) – a női politikusokat érő online támadások hatásairól, a mesterséges intelligencia szerepéről és a dezinformációs kampányok veszélyeiről osztották meg tapasztalataikat. Az esemény moderátora Inotai Edit volt.

Központi üzenetünk, hogy a nőknek joguk van egyenlő eséllyel részt venni a demokratikus folyamatokban, és hogy az online tér sem lehet kivétel ezen alapelv alól. A közéletben aktív nőket érő támadások nem csupán egyéni sérelmeket okoznak, hanem a demokrácia egészét gyengítik, hiszen a sokszínű képviselést és a demokratikus párbeszédet korlátozzák. Projektünk tehát nemcsak gyakorlati tudást és eszközöket igyekezett adni a női politikai szereplőknek, hanem hozzá is kívánt járulni egy pozitívabb, biztonságosabb és egyenlőbb közéleti tér kialakításához is. Hisszük, hogy a nők közéleti szerepvállalásának támogatása a demokratikus értékek megerősítését is szolgálja.

Az online és offline támadások formái, ajánlott védekezési technikák

A politikai kampányok során a női politikusok számos, gyakran rendkívül kihívást jelentő támadási formával szembesülnek, melyek online és offline térben egyaránt megjelennek. Az alábbiakban összefoglaljuk elsősorban azoknak a politikusnőknek a tapasztalatait és javasolt technikákat az online (és offline) támadások elleni védekezésre, amelyeket a saját maguk és a közösségükhöz tartozó nők élményein alapulnak.

Az online támadások különböző formái

Trollok és negatív kommentek:

A kampány során megfigyelhető volt, hogy minden egyes poszt alatt megjelentek trollok, akik személyeskedő, gyakran trágár és szexista jellegű kommentárokkal támadták a politikusokat. Ezek között voltak olyan felhasználók, akik akár idősebb, publikus profillal rendelkező nénik és bácsik formájában is megjelentek, illetve időnként álcázott, akár vietnámi vagy török trollok, akik valószínűleg fizetett troll botok voltak.

Példa: Egy kritikus hangvételű poszt alatt rengeteg negatív megjegyzés jelent meg, amelyek között az érzelmileg megterhelő személyeskedő hozzászólások különösen kiemelkedtek.

Dezinformáció és álhírek:

Az online térben indított dezinformációs kampányok során az aktivisták és képviselők ellen olyan álhíreket terjesztettek, amelyekkel megpróbálták lejáratni a politikai szerepvállalásukat. Egyes esetekben a személyes életüket, például esküvőjük fényképeit torzították, hogy negatív fényt vessenek rájuk,

vagy a szakmai tevékenységüket – például a nőgyógyászati területen végzett munkájukat – összekapcsolják negatív narratívákkal.

Személyes és információs támadások:

Egyes esetekben az online támadások nem csupán szöveges kritikákban nyilvánultak meg, hanem egy információs láncolat keretében próbálták meg összekeverni, manipulálni a valós adatokat. Így a politikusokat olyan vádakkal illették, amelyek nem csupán a szakmai tevékenységüket, hanem személyes integritásukat is célozták meg.

Példa: Cseh Katalin esetében, aki EP-képviselőként tevékenykedett, a támadások során nyilvánosan összekapcsolták a nőgyógyászati szakterületét a politikai tevékenységével, így érzelmileg és szakmailag is megterhelő negatív narratívát építettek fel ellene.

Offline támadások és személyes védelem

Fizikai fenyegetések és erőszakos cselekmények:

Az online zaklatás gyakran kiterjed az offline térre is. Egyes esetekben a kampány alatt személyes szórólap-osztások során erőszakos cselekmények is előfordultak.

Példa: Egy alkalommal egy politikus, miközben szórólapokat osztogatott, súlyos, nyilvános beszólásokkal és fenyegetésekkel szembesült, melyek során egy véletlenszerű segítő – egy idegen – önként jelentkezett, hogy védelmet nyújtson neki, és a rendőrök megjelenéséig támogatta az aktivistát.

Közösségi védelem és személyes biztonság:

Fontos, hogy az offline térben is elővigyázatosak legyünk. A személyes biztonság érdekében ajánlott, hogy mindig ne egyedül, hanem társakkal vagy biztonsági személyzettel jelenjenek meg nyilvános eseményeken. Ez nemcsak a fizikai biztonságot növeli, hanem a zaklatás elleni pszichés védelem szempontjából is jelentős.

Ajánlott technikák az online zaklatás elleni védekezésre

Moderáció és technikai eszközök használata:

A moderátori alapelvek meghatározóak: a trágárságot és a személyeskedő kommenteket célszerű automatikusan kiszűrni, míg a konstruktív kritikát nyitva kell hagyni.

Példa: Egy képviselő esetében egy 5-6 fős önkéntes csapat volt felelős a kommentek moderálásáért. Minden nap kijelöltek felelősöket, akik közös táblázatban vezették a beérkező hozzászólásokat, és közösen döntöttek arról, hogy mely tartalmak kerüljenek törlésre.

Mentális és pszichológiai támogatás:

A zaklatás elleni védekezés nem csupán technikai kérdés, hanem mentális és pszichológiai támogatást is igényel. A politikusoknak ajánlott rendszeresen pszichológus vagy coach segítségét igénybe venniük, illetve alkalmazniuk a mindfulness és más stresszkezelési technikákat.

Példa: A magas rangú politikusok gyakran kaphatnak szakmai pszichológiai támogatást, hogy átlássák, az ellenvetések nem személyes támadások, hanem a pozíciójuk miatt érkező reakciók, így megelőzve a túlzott érzelmi megterhelést.

Kommunikációs stratégiák kialakítása:

Fontos, hogy a politikusok ne csak védekező módon reagáljanak, hanem proaktív kommunikációval alakítsák a közbeszédet. A pozitív narratíva építése, a saját sikertörténetek és a demokratikus értékek hangsúlyozása erősíti a közönség bizalmát.

Példa: Egy fiatal, jogszerűen megválasztott képviselő rendszeresen tapasztalta, hogy a kritikus hangnemű, személyeskedő kommentek mellett számos konstruktív visszajelzés is érkezett. Az aktív, tudatos válaszok – melyekben kritikusan, de pozitív módon reagált – segítettek abban, hogy ne csak a negatívumokat emeljék ki, hanem a közösségi támogatást is.

Személyes példák és egyéni megküzdési stratégiák:

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az online zaklatás leginkább azokkal a politikusokkal történik, akik a legjelentősebb szerepet töltik be a közéletben. Ezek az esetek világosan rámutatnak arra, hogy a személyes védelem mellett elengedhetetlen a jogi és pszichológiai támogatás igénybevétele. A megfelelő szűrőprogramok és moderációs eszközök alkalmazása mellett minden érintettnek fontos tudatosan kezelnie a beérkező negatív visszajelzéseket, és szükség esetén szakmai segítséget kérnie.

Mikor érdemes jogi lépéseket tenni?

Súlyos személyeskedő és becsületsértő tartalmak: Amikor az online zaklatás olyan mértékű, hogy az egyén személyes becsületét és hírnevét súlyosan sérti. Például, ha szexista, degradáló vagy rágalmozó megjegyzések terjednek, amelyek kihatnak az érintett szakmai és személyes életére.

Fizikai fenyegetések vagy offline következmények: Ha az online zaklatás mellett olyan offline fenyegetések is megjelennek, amelyek a személyes biztonságot veszélyeztetik (például, amikor a fenyegetések miatt az érintettnek állandóan védekeznie kell, vagy akár fizikai támadások is előfordulnak).

Ismétlődő, rendszeres támadások: Amikor a zaklató tartalmak nem egyszeri, hanem folyamatosan jelen vannak, és a platformok által biztosított technikai védelem sem képes teljes mértékben megszüntetni a támadások hatását.

Jogi eljárások indítása célzott védelemért: Amennyiben a zaklatás következtében komoly személyes és szakmai hátrányok keletkeznek, érdemes jogi útra terelni az ügyet, hogy a jogsértő személyek vagy csoportok felelősségre vonhatók legyenek.

Példa:

Cseh Katalin, európai parlamenti képviselő, súlyosan sértő, rendkívül trágár és erőszakos tartalmú online hozzászólások célpontjává vált, amelyek nem csupán személyes sértéseket tartalmaztak, hanem súlyosan becsmérlő és megfélemlítő jellegűek is voltak. A kommentelő – aki maga is nőgyógyász volt – minősíthetetlen hangnemben, kifejezetten erőszakos képeket és szimbólumokat használva támadta őt, a bejegyzések azonban nem szakmai összefüggésben születtek, hanem a politikus személyét és nőként betöltött közéleti szerepét vették célba. A támadások különösen súlyosak voltak, mivel nemcsak a képviselőnő személyes méltóságát, hanem a politikai munkáját és közéleti hitelességét is aláásták.

Az EP képviselőnő jogi útra terelte az ügyet, feljelentést tett becsületsértés miatt, ezzel is jelezve, hogy az online térben sem elfogadhatók a nők ellen irányuló gyűlöletkeltő és erőszakos megnyilvánulások. A jogi fellépés eredményesnek bizonyult: a zaklató személyazonosságának megállapítása után a súlyos jogsértés következményeként felmentették munkahelyéről, ami egyértelmű üzenetet közvetít arról, hogy a hasonló támadások nem maradhatnak következmények nélkül. Az eset rávilágít arra is, hogy a jogi lépések hatékony eszközt jelenthetnek az online erőszak visszaszorításában, és megerősítik a közéleti szerepet vállaló nők védelmét.

A magyarországi szabályozás áttekintése

A közéletben szerepet vállaló nők Magyarországon több jogszabály és intézmény védelmét élvezhetik az online erőszakkal szemben. Az alábbiakban áttekintjük a releváns magyar jogszabályokat, az Európai Unió irányelveinek hatását, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) szerepét, valamint a nők rendelkezésére álló eszközöket ezen a területen.

Magyar jogszabályok az online erőszak ellen

A magyar jogrendszer több törvényi rendelkezést is tartalmaz, amelyek védelmet nyújtanak az online zaklatással és erőszakkal szemben:

- **Büntető Törvénykönyv (Btk.):** A 222. § szerint zaklatásnak minősül, ha valaki más megfélemlítése vagy magánéletébe való önkényes beavatkozás céljából rendszeresen vagy tartósan háborgatja őt. Ez a rendelkezés kiterjed az online térben elkövetett zaklatásokra is.
- **Egyenlő Bánásmódról és Esélyegyenlőségről szóló törvény (Ebkty.):** A 10. § (1) bekezdése értelmében zaklatásnak minősül minden olyan, emberi méltóságot sértő magatartás, amelynek célja vagy hatása egy adott személy megfélemlítése, megalázása vagy ellenséges környezet kialakítása. Ez a jogszabály alapot nyújt az online zaklatás elleni fellépéshez is.

Az EU irányelveinek hatása a magyar jogszabályokra

Az Európai Unió folyamatosan dolgozik a nők elleni erőszak, különösen az online térben megjelenő kibererőszak visszaszorításán. 2024 áprilisában az Európai Parlament elfogadta az első uniós szintű szabályozást a nők elleni erőszak leküzdésére, amely szigorúbb törvényeket ír elő a kibererőszak ellen, és megfelelőbb segítséget kíván nyújtani az áldozatoknak. Az irányelv konkrét útmutatást ad az olyan online bűncselekmények kezelésére, mint a személyes adatok nyilvánosságra hozatala vagy az obszcén képek küldése. A tagállamoknak, így Magyarországnak is, legkésőbb 2027 júniusáig kell nemzeti jogszabályaikat összhangba hozniuk ezekkel a követelményekkel.

europarl.europa.eu

Az NMHH szerepe az online zaklatás elleni küzdelemben

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) kiemelt szerepet játszik az online zaklatás elleni küzdelemben Magyarországon. Az NMHH által működtetett Internet Hotline jogsegélyszolgálat lehetőséget biztosít a felhasználóknak, hogy bejelentsék az interneten tapasztalt jogsértő tartalmakat, beleértve az online zaklatást is. A bejelentéseket az NMHH kivizsgálja, és szükség esetén intézkedik a jogsértő tartalmak eltávolításáról vagy más megfelelő lépésekről.

nmhh.hu

A nők rendelkezésére álló eszközök az online erőszak ellen

A közéletben aktív nők számára több lehetőség is rendelkezésre áll az online erőszak elleni védekezésre:

- **Jogi lépések:** Az érintettek feljelentést tehetnek a rendőrségen zaklatás vagy más, online térben elkövetett bűncselekmények miatt. A megfelelő bizonyítékok gyűjtése és megőrzése kulcsfontosságú a sikeres eljárás érdekében.
- **Bejelentés az Internet Hotline-nak:** Az NMHH Internet Hotline szolgáltatásán keresztül a felhasználók bejelenthetik a jogsértő tartalmakat, amelyek kivizsgálásra kerülnek, és szükség esetén eltávolítják azokat.

nmhh.hu

Összességében a közéletben szerepet vállaló nők Magyarországon több jogi és intézményi eszközzel is élhetnek az online erőszakkal szemben. A meglévő jogszabályok és az EU irányelveinek hazai implementálása mellett az NMHH és más szervezetek támogatása is hozzájárul a nők védelméhez a digitális térben.